

عکس‌ها: یوا نقض نیسانی / ایران

خانه غریب «احزاب»

حشمتیان، رئیس «خانه احزاب ایران»: از ۱۸۶ حزب فقط ۸ حزب حق عضویت ماهانه ۵۰ هزار تومان را پرداخته‌اند

بازگشایی «خانه احزاب» به عنوان یکی از مطالبات جدی مطرح شده که با مساعدت‌های وزارت کشور، رایزنی دوستان و رفع اختلافات گذشته اردیبهشت ماه پارسال دور جدید فعالیت «خانه احزاب» شروع شد. بعد از تشکیل مجمع عمومی، هیأت رئیسه انتخاب و اساسنامه اصلاح شد.

اصلی‌ترین اصلاحات اساسنامه چه بود؟

در اصلاح اساسنامه تلاش شد مواردی که قبلاً باعث بروز اختلاف شده است، از اساس مرتفع شود. مهم‌ترین اصلاحات اساسنامه ماده ۱۵۵ و ۲۲ بود. بر اساس اساسنامه ابتدایی، شمار اعضای شورای مرکزی در زمان تأسیس ۱۵ نفره بود که در اصلاحات بعدی به ۲۱ نفر رسید. در اصلاحات جدید انتخاب این ۲۱ نفر، فراکسیونی شد. به این ترتیب که ۷ اصولگرا، ۷ مستقل و اعتدالگرا و ۷ اصلاح‌طلب، به علاوه ۳ عضو علی‌البدل و سه بازرس اصلی و علی‌البدل، ۳۶ عضو شورای مرکزی را تشکیل می‌داد.

معیار تعیین اینکه کدام حزب به کدام جریان تعلق دارد، چه بود؟

با «خود اظهاری» تعیین شد؛ در فراخوان ابتدایی «خانه احزاب» ۳۳ حزب به عنوان اصلاح‌طلب، ۲۶ حزب و جمعیت سیاسی به عنوان اصولگرا و قریب ۷۰ حزب خود را به عنوان مستقل و اعتدالگرا معرفی کردند. به عبارتی از میان ۲۵۶ حزبی که مجوز داشتند، ۱۸۶ حزب به عضویت خانه احزاب درآمدند.

علت عدم عضویت احزاب باقی مانده چه بود؟

اغلب شان فعال نیستند.

عضویت احزاب جدید در «خانه احزاب» چه روندی دارد؟

طبق اساسنامه، احزاب می‌توانند بعد از دریافت مجوز حزب خود، به شورای مرکزی تقاضا بدهند. شورای مرکزی در مجمع عمومی رأی‌گیری کرده و حزب به عضویت «خانه احزاب» در می‌آید. زمان آغاز فعالیت دور جدید «خانه احزاب» ۱۱ حزب عضو نبودند، اما با رأی‌گیری عضو شدند.

مجمع عمومی تا حالا بادر خواست عضویت حزبی مخالفت کرده؟

نخیر؛ تا الان نداشتم.

یکی از انتقاداتی که در رسانه مطرح شده، این است که چرا چهره‌های ارشد حزبی مانند آقایان کرباسچی، منتجب‌نیا، باهنر، حبیبی و... در «خانه احزاب» حضور ندارند؟

اصراری نیست خود دبیر کل بیاید؛ می‌تواند نماینده تام‌الاختیار به شورای مرکزی بفرستد. در دوره قبلی هم همین‌طور بود مثلاً آقای

فرنگیز حکیمی / تجهیز «خانه احزاب» هم حال و هوای ساختمان مندرسی را که به این نهاد اختصاص داده شده تغییر نداده است؛ دفعه قبل، پیش از تجهیز ساختمان و افتتاح رسمی «خانه احزاب» به آنجا رفته بودیم و حال ۶ ماه بعد، جز چند میز و صندلی که بعضی شان نیز قدیمی است، تغییر خاصی نکرده است. البته همان میز و صندلی‌ها هم به همه اتاق‌ها نرسیده و یکی از اتاق‌ها خالی است. قدر تعالی حشمتیان، رئیس دوره‌ای «خانه احزاب ایران» که ما را در این باز دید همراهی می‌کرد، از نامهربانی‌هایی گله کرد که باعث شده این تشکل برای تهیه بیسکویت پذیرایی هم دچار مشکل باشد. به گفته‌ی وی علاوه بر اختصاص نیافتن ردیف بودجه، خود احزاب عضو هم حق عضویت ماهانه ۵۰ هزار تومان را پرداخت نمی‌کنند. او نام احزاب بزرگی را می‌برد که گرچه در شورای مرکزی یا حتی هیأت رئیسه «خانه احزاب» حضور دارند، اما تاکنون حق عضویتشان را پرداخت نکرده‌اند. به گفته‌ی او از میان ۱۸۶ حزب عضو «خانه احزاب»، ۱۷۸ حزب حق عضویت پرداخت نکرده‌اند و همین موضوع این تشکل صفتی را در رتق و فتق امور با مشکل مواجه کرده است. فراز و فرود «خانه احزاب ایران» در سال ۹۵ را با حشمتیان به گفت‌وگو نشستیم که در زیر می‌خوانید:

ایشان مشورت گرفتیم که ایشان نیز گفتند: «خیر دنیا و آخرت شما در این است که آزاد و مستقل باشید». به این ترتیب سه جریان حزب الله (اصولگرایان)، مجمع حزب الله (اصلاح‌طلبان) و جمعیت مستقل حزب الله (مستقلین و اعتدالگرایان) شکل گرفت. این سه جریان در کنار یکدیگر کمابیش فعالیت می‌کردند تا اینکه در دولت اصلاحات، برای اینکه اختلافات احزاب و تشکل‌ها در محیطی به دور از تنش حل و فصل شود، همچنین پیگیری مطالبات صنفی احزاب، «خانه احزاب ایران» تشکیل شد. ۱۵ نفر از جمله بنده و آقایان حسین موسوی تبریزی، حسن غفوری فرد، مصطفی کواکبیان، اسدالله بادامچیان، عباس شیبانی، حسین کاشفی، محمد مهدی مظاهری و دیگر دوستان هیأت مؤسس را تشکیل دادیم. در آن زمان وزیر کشور، آقای موسوی لاری بود که در ساختمان شهید باهنر وزارت کشور، طبقه‌ای به ما دادند. دبیرخانه راه افتاد، اساسنامه نوشته شد و در نهایت با برگزاری مجمع عمومی و انتخاب شورای مرکزی، کار «خانه احزاب ایران» شروع شد.

فلسفه وجودی «خانه احزاب ایران» چه بود و چگونه تشکیل شد؟

ایشان مشورت گرفتیم که ایشان نیز گفتند: «خیر دنیا و آخرت شما در این است که آزاد و مستقل باشید». به این ترتیب سه جریان حزب الله (اصولگرایان)، مجمع حزب الله (اصلاح‌طلبان) و جمعیت مستقل حزب الله (مستقلین و اعتدالگرایان) شکل گرفت. این سه جریان در کنار یکدیگر کمابیش فعالیت می‌کردند تا اینکه در دولت اصلاحات، برای اینکه اختلافات احزاب و تشکل‌ها در محیطی به دور از تنش حل و فصل شود، همچنین پیگیری مطالبات صنفی احزاب، «خانه احزاب ایران» تشکیل شد. ۱۵ نفر از جمله بنده و آقایان حسین موسوی تبریزی، حسن غفوری فرد، مصطفی کواکبیان، اسدالله بادامچیان، عباس شیبانی، حسین کاشفی، محمد مهدی مظاهری و دیگر دوستان هیأت مؤسس را تشکیل دادیم. در آن زمان وزیر کشور، آقای موسوی لاری بود که در ساختمان شهید باهنر وزارت کشور، طبقه‌ای به ما دادند. دبیرخانه راه افتاد، اساسنامه نوشته شد و در نهایت با برگزاری مجمع عمومی و انتخاب شورای مرکزی، کار «خانه احزاب ایران» شروع شد.

تأپیش از توقف و تعطیلی فعالیت «خانه احزاب»، در همین ساختمان وزارت کشور مستقر بودید؟

بله؛ دولت اصلاحات علاوه بر این ساختمان، به احزاب «یارانه» هم اختصاص داد. اما بعد از روی کار آمدن آقای احمدی نژاد، ابتدا یارانه احزاب قطع شد و بعد از مدتی ساختمان را گرفتند؛ اثاثیه را مصادره و ساختمان را پلمب کردند.

پس ساختمانی که الان به «خانه احزاب ایران» واگذار شده؛ نخستین ساختمان مستقل «خانه احزاب» است؟

بله؛ یکی از شعارهای آقای روحانی در ایام تبلیغات انتخاباتی، احیای «خانه احزاب» بود. بعد از استقرار دولت، آقای رحمانی فضلی وزیر کشور دوسه جلسه از دبیران کل احزاب دعوت کردند. در آن جلسات

فلسفه وجودی «خانه احزاب ایران» چه بود و چگونه تشکیل شد؟

برای پاسخ به این سؤال باید ابتدا بر روند تحزب در ایران، مروری کلی داشته باشیم. احزاب در کشور ما حدود یک قرن تاریخ دارد؛ ما از زمان مشروطه حزب داشتیم و تشکل‌هایی تحت عنوان «اجتماعیون»، «عالیون»، «اعتدالیون» و امثالهم فعالیت می‌کردند. احزاب در زمان رضاخان و محمد رضا پهلوی نیز حیات داشتند؛ تشکل‌هایی نظیر حزب توده و رستاخیز فعال بودند، هر چند که هیچ‌گاه پا نگرفتند. فقط یک بار به صورت دیکتاتوری دستور دادند که کل مملکت به عضویت حزب «رستاخیز» در بیاید. البته در همان اثنا برخی احزاب مانند «مؤتلفه اسلامی» در بنده جامعه فعالیت می‌کرد. بعد از پیروزی انقلاب ابتدا احزاب «جمهوری اسلامی» به وجود آمد که در کنار «جامعه روحانیت مبارز» و «مؤتلفه اسلامی» جریان اصولگرایی را به وجود آورد که جریان غالب آن روزهای کشور بود.

مدتی که گذشت، تعدادی از روحانیون تصمیم گرفتند «مجمع روحانیون مبارز» را به وجود بیاورند که بعد از موافقت امام (ره)، تشکیل شد و جریانی که بعدها اصلاح‌طلبی نام گرفت، از بطن آن متولد شد. بعد از پیروزی رئیس دولت اصلاحات و وقوام احزابی چون «کارگزاران سازندگی» و «مشارکت» هم دیگر دو جریان اصولگرایی و اصلاح‌طلبی در جامعه نمود بروز داشت.

در دوره پنجم مجلس شورای اسلامی که بنده هم حضور داشتم، رئیس مجلس آقای ناطق نوری، نایب رئیس اول آقای روحانی و نایب رئیس دوم آقای موحی کرمانی بود. ۱۲۷ نماینده مجلس پنجم اصولگرا و ۱۰۸ نماینده اصلاح‌طلب بودند. حدود ۳۸ نماینده از جمله بنده به با اصولگرایان همراه بودند نه با اصلاح‌طلبان. وقتی خدمت رهبر معظم انقلاب اسلامی رفتم درباره راه انداختن جریان سوم از